

Educa amb l'Art 2015/16

Formació adreçada a professionals
de l'acció social i educativa

apropa

cultura
una porta
a la inclusió

Teatre



Les arts fan créixer la persona



Roger Bernat, dramaturg i director teatral, creador d'espectacles on el públic esdevenen els protagonistes tot ocupant l'escenari.

Formació organitzada per:
Teatre Lliure

Aquesta documentació ha estat elaborada després de la formació
Educa amb l'Art del 14/11/15 al Teatre Lliure

Educa amb l'Art | Teatre Lliure | 14 de novembre 2015

Roger Bernat

Estudis inacabats de pintura i arquitectura, Roger Bernat rep el Premi Extraordinari 1996 del Institut del Teatre. El 2008 comença a crear espectacles en els que el públic ocupa l'escenari i es converteix en protagonista. "Els Espectadors travessen un dispositiu que els convida a obeir o conspirar i, en tot cas, a pagar amb el seu propi cos i comprometre".

A continuació trobareu una presentació de les diferents obres de Roger Bernat:

DOMINI PÚBLIC

L'OBRA

Vídeo_ domini públic Tokio:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZBnNmLNsLO8>

Duració: 60 min

"Domini públic és (com) un joc de taula a mida real en el que l'espectador és més un simple peó. El creador teatral Roger Bernat reuneix a un grup de persones (el públic) en una plaça. Qui són? D'on venen? Quines són les relacions que les uneixen? Caminen a través de la plaça mentre escolten una sèrie de preguntes i instruccions en els seus auriculars, algunes més innocents que altres. No es pot dir al mateix del resultat: a partir dels moviments simples dels participants, es van formen petits grups. Aquestes microcomunitats reflecteixen patrons socials subjacents i expliquen una història que Roger Bernat va orquestrant curosament. Domini públic comença semblant una enquesta en 3D que cobra vida i acaba transformant-se en una estranya ficció.

ESPAI

La part principal de l'espectacle es desenvolupa a l'espai públic. L'escena final és en un espai interior on es mostren una projecció i una maqueta. No es pretén "privatitzar" l'espai públic. El públic, amb els seus auriculars "llogats", poden barrejar-se amb transeünts ocasionals sense que això afecti la llegibilitat de la peça.

ADAPTACIÓ

El guió de la peça s'adapta al context local i les seves llengües. Fins el moment, s'ha portat a terme en castellà, català, francès i anglès entre d'altres idiomes

ALTRES VERSIONS DE DOMINI PÚBLIC

[Domini Públic](http://www.elisafontana.net/Sito_elisa/Urban_Performances.html)> children version> per Elisa Fontana
http://www.elisafontana.net/Sito_elisa/Urban_Performances.html

[Domini Públic \(DIWO: do it with others\)](http://rogerbernat.info/en-gira/domini-public/diwo/)> versió adolescents> per Roger Bernat y [Les Salonnières](#). <http://rogerbernat.info/en-gira/domini-public/diwo/>

[Domini Públic](http://rogerbernat.info/en-gira/domini-public/domini-public-control-remot-2010/)> versió control remot> per Roger Bernat/ FFF

<http://rogerbernat.info/en-gira/domini-public/domini-public-control-remot-2010/>

[Domini Públic](#)> versió postporno> per María Llopis (no hi ha vídeo)

Formació Educa amb l'Art al Teatre Lliure

Breu explicació de la dinàmica que es va realitzar durant la sessió Educa amb l'Art el dissabte 14 de novembre de 2015:

Roger Bernat proposa fer un espectacle seu que es diu *Domini públic* i que l'ha realitzat a més de 250 països del món.

Cada participant agafarà uns auriculars i posarà el Canal A, només hi ha un canal. Començaran a sentir una música, la Flauta Màgica de Mozart (<https://www.youtube.com/watch?v=SJI43UaGeCc>) i aquesta música s'anirà intercalant amb una sèrie de preguntes que faran que el participant es vagi movent per l'espai. En aquest cas ho fem dins del Lliure a la zona de l'escenari.

Per exemple: vius en una casa de lloguer? Si la resposta és "SÍ" vés cap a la dreta, si per el contrari la resposta és "NO" ves cap a l'esquerre/ cobres més de 1.000€ al mes? si la resposta és "SÍ" ves cap al centre de l'espai, si la resposta és negativa vés cap als extrems de la sala. Si vas néixer a Barcelona agafar les armilles blaves Així pregunta rere pregunta fins a crear una situació, una narració teatral.

Veurem 3 grups diferents, les persones que porten l'armilla taronja seran presoners, els de l'armilla blava seran policies, i els que tenen l'armilla groc fluorescent seran els de la creu Roja.

A mesura que es vagin desenvolupant més preguntes s'aniran creant moviments en l'espai i això farà que es vagin creant de mica en mica una narració, l'anomenada dramatització col·lectiva. Es creant situacions de tensió quan els policies hagin de fer veure que apunten amb pistoles els presoners, o quan hi hagi presoners ferits o morts i intervingui la Creu Roja.

Després del taller es fa una posada en comú. Sorgeixen preguntes i comentaris.



Presentació per part de Roger Bernat i inici del taller de _dramatitzacions col·lectives



El públic com a dispositiu de l'espectacle



key words

Dispositiu _ Mitjà per construir un moment de realitat efímera. L'espectador es converteix en un dispositiu. Quin és l'espai que li queda al teatre quan tota la nostra existència és teatre? És el moment de canviar de paradigma, l'espectador és partícip de l'acció.

Taumatúrgia _ és una dramaturgia consensuada, il·lusió de que tot és perfecte, cura el públic de les seves malalties. La **dramaturgia col·lectiva** seria el contrari de taumatúrgia.

Altres espectacles de Roger Bernat

LA CONSAGRACIÓ DE LA PRIMAVERA

LE SACRE DU PRINTEMPS de Igor Stravinsky. Escenificació de Roger Bernat a partir de la coreografia de Pina Bausch.

L'OBRA

Duració: 45 min

Es dona al públic auriculars sense fils de 3 canals. Se'l convida a entrar a la sala. Sona la Consagració de la Primavera d'Igor Stravinsky, un dels ballets més importants del segle passat, del que Pina Bausch va fer una versió històrica el 1975. S'escolten diverses veus. A cada canal alguna cosa diferent. Veus en paral·lel que divergeixen i s'entrecreuen. Els Espectadors són protagonistes de l'espectacle que és a la vegada un joc i una coreografia.



TEATRE / AIRE LLIURE

L'espectacle es pot desenvolupar tant en una sala com a l'aire lliure. No són necessàries les butaques. El públic assisteix a la representació estan de peu. La sala no cal que sigui un teatre.

ADAPTACIÓ

Les peces es realitzen a l'idioma local. Fins el moment s'ha traduït al francès, anglès, danès, italià, Alemany i portuguès.

DESPLAZAMIENTO PALACIO DE LA MONEDA (Santiago de Chile)

Inicio del recorrido

Vídeo: <http://rogerbernat.info/en-gira/desplazamiento-del-palacio-de-la-moneda>

Duración: 2 días.

Diferentes organizaciones sociales levantan el Palacio de la Moneda y lo trasladan al barrio con la menor renta per cápita de la ciudad. En este caso el emblemático barrio de La Legua. Cada colectivo se hace cargo de llevar el palacio a hombros durante un tramo en el que decide qué comunicar desde el balcón y si adornar el tramo con música, baile o el silencio.



Una trabajadora de casa particular en Plaza de Armas.

LA PIEZA:

En la *minga* tradicional el traslado de uno se convierte en la movilización, el esfuerzo, la fiesta de todos. La comunidad mueve con nosotros el símbolo mismo de nuestra estabilidad familiar, económica y social. Es en este movimiento que nos despoja temporalmente de un techo cuando estamos, más que nunca, protegidos por el edificio en movimiento de los valores comunitarios.

Del mismo modo, el desmontaje y traslado de La Moneda, el monumento con que el Estado pretende representar su estabilidad, no es solo la celebración irónica de su inconsistencia, sino una forma de festejar su capacidad de estar en nuevos escenarios, de anunciar nuevos frentes de lucha y, por qué no, de exponerse a la crítica: hacerse realmente pública. Es trasplantando el Palacio como se introduce en su silencio la voz de todos.

Es a condición de *circular* que La Moneda puede adquirir y representar algún *valor*.



Niños de La Caleta a punto de levantar La Moneda en La Legua

DE DÓNDE VIENE:

El objeto está inspirado de *Anarchitektón*, una serie de vídeos del gran Jordi Colomer, y de la procesión del Santo Rosario de cristal de Zaragoza. El cómo transportarlo de las procesiones de los gitanos en la Semana Santa granadina y, quizás también, de *La nave de los locos* del Bosco. El quién debía transportarlo o, lo que es lo mismo, la relación con el público, viene de las mingas, una tradición chilota (1).



(1). En Chiloé, una región del Sur de Chile, la comunidad traslada la casa de uno arrancándola de sus cimientos, apuntalándola desde el interior y, con la ayuda de bueyes, arrastrándola sobre troncos. Al llegar al destino –el traslado puede tomar varios días– se vuelve a cimentar y el propietario de la casa invita a una gran comida.

NUMAX-FAGOR-PLUS (show)

Estrena: [KunstenFestivalDesArts](#) (Brussels, maig'14) & [Festival Grec](#) (Barcelona, juliol'14)

Al 1979, després de dos anys i mig d'augestió, els treballadors de la fàbrica barcelonesa d'electrodomèstics Numax decideixen abandonar l'empresa i anar a l'atur. 34 anys més tard, el 2013, la cooperativa vasca d'electrodomèstics Fagor tanca les portes deixant els seus treballadors al carrer. Com qui fa fa el *re-enactment* de la batalla de Waterloo, els treballadors de Fagor reconstrueixen la història dels treballadors de Numax.

Lluny de la carismàtica actualització d'una batalla guanyada o perduda, *Numax-Fagor-plus* és la col·lectivització d'un discurs, la posada a punt d'una batalla que, evidentment, mai va acabar. El discurs encara pertany a tothom i, tot i això, reprement les paraules de la reivindicació ens donem compte de que som incapaços de recordar-les. És la paraula la que ens recorda a nosaltres.

LA HISTORIA: **TIEMPOS TRANSITIVOS**, por Pablo González Morandi

NUMAX, 1979

Amnistía laboral / Readmisión despedidos / Antes nos reprimían, ahora nos reprimen y nos quitan el puesto de trabajo / Solidaridad con los trabajadores / Amnistia, llibertat, Estatut d'autonomia / Por una salida de la crisis favorable a los trabajadores / El pueblo unido jamás será vencido / No al despido libre / Libertad sindical, derecho de huelga / No al pacto de la Moncloa / Viva la clase obrera

En este ambiente, el cineasta Joaquín Jordá filma *Numax presenta...* (1979), un documental que recoge la experiencia de un grupo de trabajadores que durante dos años colectivizó y auto gestionó la fábrica de electrodomésticos Numax de Barcelona. El documental se llevó a cabo por voluntad de la Asamblea de Trabajadores que, ya casi al final de su existencia, decidió invertir las últimas 700 mil pesetas de la caja de resistencia para dejar constancia del proceso de lucha que entre todos habían protagonizado. Como los trabajadores eran también los productores, durante la semana de rodaje un comité de censura obrero se encargó de controlar la filmación. Jordà recordaba que "Por fortuna, como rodábamos de noche, al poco rato se tumbaban en el suelo y se quedaban dormidos, y los despertábamos cuando ya habíamos acabado."

La escena final es una fiesta donde se escuchan los anhelos de futuro de algunos trabajadores: estudiar magisterio, ir a vivir al campo, no volver a ser explotado por patronos o directamente no trabajar nunca más. Estos deseos hicieron que la película no fuera bien recibida por sindicatos y partidos obreros que la consideraron poco exaltadora de la lucha obrera. De esta manera, la película vivió en el olvido durante años.

FAGOR, 2013

Democracia real ya / No somos mercancía en manos de políticos y banqueros / Stop desahucios / No, no, no nos representan / Toma la calle / Lo llaman democracia y no lo es / No hay pan para tanto chorizo / Violencia es cobrar 600 euros / No a los recortes / Democracia 2.0 / Juventud sin futuro, sin casa, sin curro, sin miedo / Error del sistema, reiniciando / Esta crisis no la pagamos

En este ambiente, el 13 de noviembre de 2013, la fábrica Fagor Electrodomésticos presenta un concurso de acreedores dejando en la calle a unos 1.800 trabajadores. Fundada en 1956, la Mondragón Corporación Cooperativa (MCC) es hoy en día la mayor cooperativa del mundo, agrupa a 110 cooperativas dedicadas a muy diversos sectores y emplea a más de 80.000 personas.

La caída de Fagor, el buque insignia de la MCC, ha provocado un gran drama personal y social en todo el valle de Mondragón. Hablando con los trabajadores da la impresión de que se han despertado de un largo sueño y aún se encuentran en estado de shock. Para muchos de ellos el cierre de la fábrica no sólo ha representado la pérdida de su puesto de trabajo y su capital invertido como socios, sino también la derrota de un modelo social, alternativo al sistema capitalista, en el que creían firmemente. “Aquí había unas ideas, un espíritu. Hoy somos una empresa más, como McDonalds”, se lamentaba un trabajador.

En la actualidad, la esperanza de ser recolocado en otras empresas del grupo MCC ha fomentado un cierto individualismo que, sumado a la falta de tradición sindical (debido a que los trabajadores-socios son dueños de la empresa), parece haber desactivado la protesta. Solamente una minoría, muy crítica con la gestión de la dirección, mantiene movilizaciones en defensa de sus puestos de trabajo.

PLUS

Entre estas dos experiencias de lucha obrera han pasado 35 años. Por el camino, mientras el país vivía una de sus mejores etapas a nivel económico, han cambiado muchas cosas. Ha desaparecido la fábrica como espacio de lucha política, la palabra proletario ya prácticamente nadie se atreve a pronunciarla en público y los símbolos obreros ya solo tienen significado para unos pocos nostálgicos. De hecho, a los obreros ya no se los ve por la calle, como dice el escritor Pérez Andújar quizás porque los esconden y los disfrazan de consumidores. A pesar de que el discurso se ha modificado radicalmente, las fábricas siguen existiendo, trabajar en la cadena de montaje sigue siendo trabajar en la cadena de montaje y la explotación,... ¡ay la explotación!

Recursos en xarxa

Al web d'Apropa Cultura comptem amb un apartat on trobaràs recursos per a aprofundir en les sessions i visualitzar les formacions de cursos anteriors.

Podràs consultar:

- **Vídeos** de les formacions Educa amb l'Art
- **Dossiers** pedagògics de les sessions.
- **Articles i documentació** relacionada amb les arts i l'àmbit social

Clica aquí i descobreix com treballar les arts en el dia a dia!
<http://www.apropacultura.cat/formacio.aspx>

/Cercador de recursos

Troba recursos dels següents temes:

- Educa amb l'Art
- Experiències artístiques i socials
- Metodologies de treball
- Atenció als col·lectius socials
- Projectes artístics dels equipaments Apropa Cultura

Escull la temàtica artística:

- Música
- Dansa i circ
- Teatre
- Arts plàstiques i visuals

Escull el col·lectiu:


- Discapacitat física i sensorial
- General
- Infància i Joventut
- Salut mental
- Discapacitat intel·lectual
- Gent gran
- Risc d'exclusió

Quin tipus de format busques?

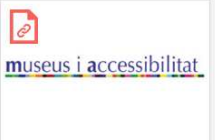
- Text
- Enllaç
- Presentació
- Vídeo
- Imatge
- Àudio

Nom del document, autor ...

Cercar recursos



Formació de Dansa |
Educa amb l'Art 14/15 |



museus i accessibilitat

Blog Museus i
Accessibilitat

Formacions Educa amb l'Art

Les formacions s'adrecen a professionals de l'acció social i educativa que treballen a centres socials [registrats a Apropa Cultura](#).

Organitzem sessions Educa amb l'Art durant tot l'any: consulta el calendari de les sessions i fes la teva inscripció. Ho trobaràs a l'apartat Formació del web d'Apropa Cultura:

Consulta el calendari:
<http://www.apropacultura.cat/formacio-mediateca.aspx>

Apropa Cultura

Obrim les portes dels teatres, auditoris i museus perquè tots necessitem la cultura.

www.apropacultura.cat

Email: apropa@apropacultura.cat

Telèfon: 93 247 93 00 ext. 469 i 339

c/ Lepant 150
08013 Barcelona